KAYIP SESLERİN İZİNDE

Emre Aracı

Londra'da Sibelius yalnızlığı

Çoğunlukla Türk kökenli müzisyenler ve tarihi kişiliklerin Batı coğrafyasında bulunan şehirlerde bıraktığı izlerin peşinden gitmesine alışkın olduğumuz yazarımız bu yazısında olduğu gibi bazen de, Jean Sibelius gibi tutkunu olduğu Batılı müzik adamlarının yaşamları boyunca arşınladıkları sokakları, girip çıktıkları mekanları ziyaret ediyor, kurdukları dostluklar ve onlardan geriye kalan belgeler üzerinde tefekküre dalıyor. Gelin, bu ay da Finlandiyalı besteci Jean Sibelius'un Londra'daki gençlik yıllarına doğru uzanalım, bir vitrinde gördüğü bestecinin orijinal imzasından yola çıkan yazarımızın rehberliğinde...

Santeri Levas

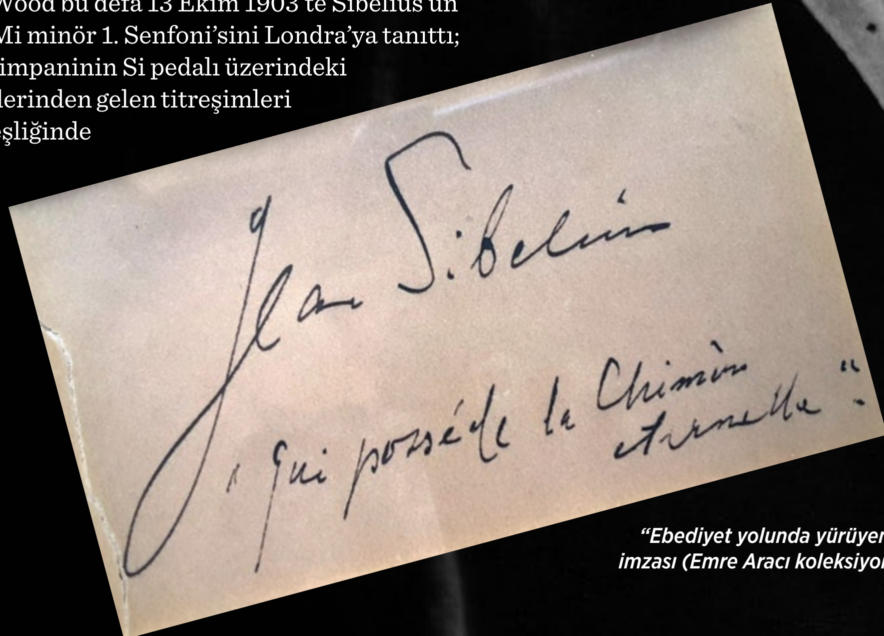
Bundan çok zaman önce, öğrencilik yıllarımın henüz yeni bittiği günlerde, Londra'nın Cecil Court'unda eski bir efemera dükkanının vitrininde ellerini kavuşturmuş bir halde, her zamanki sert ifadesiyle çekilmiş kartpostal fotoğrafının altında, krem rengi paspartü bir çerçeve içerisinde Sibelius'un koyu renk mürekkep kalemle atılmış orijinal bir imzasını görmüştüm. O an o vitrine bakmak sanki tarihi bir simayla yüz yüze geldiğimi hissettirmişti bana. Üstelik büyük besteci imzasının altına tırnak içerisinde Fransızca olarak *"Qui posséde le chemin eternelle"* cümlesini yazmıştı. *"Ebediyet yoluna sahip / ebediyet yolunda yürüyen"* anlamına gelen bu inci gibi kelimeler, sokaklarını dolaştığım yalnız bir Londra gününde bir anda karşıma çıktığında bana etrafımdaki pek çok sokak tabelasından, yön levhasından, ya da haritadan çok daha farklı bir evrenin rotasını işaret ediyordu.

Hem de bunu Sibelius'un kendisi, kim bilir kime yazdığı bir mektubunun sonuna düştüğü kısa bir satırla, ya da belki de bir hayranının hatıra defterine onu kırmayarak attığı bir imzayla, bir gün bu imzasının onun sanatına hassasiyet duyan bir başka müzisyenin karşısına çıkarak onun hayatını değiştireceğinden habersiz olarak yapmıştı. Ama bu bir tesadüf değildi hiç şüphesiz; hayatın akışına yön veren, bir sonraki durağına sizi götürmek üzere kesilmiş bir biletti sanki ve o bileti size kesen de Sibelius'un bizzat kendisiydi. Londra'da bir vitrinde üzerindeki fiyat etiketiyle öylece duran o sararmış kağıt parçasına donmuş bir halde uzun bir süre baktıkça, bu gibi hissiyatı hafife alan alaycı insanlar için, sonradan kendi başına gelecek olan trajik akıbete adeta gönderme yaparcasına, Oscar Wilde'ın Lord Darlington'a söylettiği *"Her şeyin fiyatını bilirler, ama değerini bilmezler"* repliğini kulaklarında duyar gibi oluyordu insan. Evet; Sibelius'un bu orijinal imzası gerçekten de değerliydi; ona biçilen pahanın da üzerinde bir değere sahipti ve Cecil Court'taki sıradan bir dükkan vitrinini Ainola'nın bir köşesine çevirmiş, üstelik verdiği mesajında da bütün okul müfredatlarını aşmıştı.

Daha birkaç gün önce, bu hadiseden seneler sonra, başının yanlış açıda monte edildiği Townley Discobolus'unun keşif hikayesini yeniden keşfetmek için British Museum'a gitmek üzere yola çıkmışken yine Londra'da tek başıma girdiğim "Judd Books" Kitabevi'nde elime aldığım Philip Ross Bullock'un editörlüğünü yaptığı, Rosa Newmarch ile Jean Sibelius'un karşılıklı mektuplarının yer aldığı, 33 senelik dostluklarının belgelendiği bir kitap beni Cecil Court'ta o vitrinin karşısında durduğum güne geri götürmüştü. O gün bana işaret edilen yolu seçtiğim için belki de bugün bu kitap hiç beklenmedik bir anda Bloomsbury'nin göbeğinde, Handel Sokağı'nı döner dönmez, bir zamanlar Percy Bysshe ve Mary Shelley'nin oturdukları sokakta karşıma çıkıvermişti.

Rosa Newmarch (1857-1940) adını ilk defa kendisinin 1900 ve 1904 yıllarında yayımlamış olduğu iki Çaykovski biyografisinden duymuştum. Çaykovski'nin vefatından kısa bir süre sonra, bestecinin mektuplarının da yer aldığı kapsamlı çalışmalar olarak ortaya çıkan bu kitaplar İngiliz ve Kuzey Amerikalı okurlar için çığır açan eserler olmuşlardı. Hatta bu eserlerden ilkinin, Newmarch'ın Promenad konserlerinin kurucusu orkestra şefi Henry Wood ve eşine ithaf ettiği, *Tchaikovsky: His Life and Works* adlı kitabının kütüphanemde bulunan orijinal bir nüshasının içinde Toronto'daki Tyrell & Co. Kitabevi'nin adresi gibi, o kitabın ilk sahibi Eva Janes adındaki bir hanımın Ağustos 1900 imzasıyla birlikte Apollon'u Floransa tepelerinde betimleyen Ex-Libris etiketi de saklı kalmıştı. O devirde belli ki insanlar kütüphanelerindeki bir kitaba dahi bu kadar saygı duyuyor ve onu neredeyse bir sanat eserine dönüştürerek koruyorlardı. Bizlere de tabii ki hiç şüphesiz geçici bir küratör gibi bunlara sahip çıkmak, bu süre içerisinde içlerinde saklı enerji ve cevherin biraz olsun kendi üzerimize de sinmesini dilemek ve gelecek kuşaklara aynı değerlerle intikalini sağlamak düşüyor.

Sibelius ve Newmarch'ın dostlukları da işte böyle bir devirde, insanların Apollon'u kitaplarında Ex-Libris olarak yanlarında taşıdıkları bir dönemde başlamıştı. Finlandiyalı besteci İngiltere'yi 1905, 1908, 1909, 1912 ve 1921 olmak üzere toplam beş defa ziyaret etti, ancak Londra halkı onu ilk olarak 26 Ekim 1901'de, Queen's Hall'daki 55. Promenad Konseri'nde Henry Wood'un idare ettiği *King Christian II,* Op. 27 adlı orkestra süitiyle çoktan tanımıştı. Aynı konserde Çaykovski'nin *1812 Uvertürü,* Elgar'ın *1. Pomp and Circumstance Marşı* ve Wagner'in *Lohengrin*'inden üçüncü perde prelüdü de programda yer almıştı. İki sene sonra ise Wood bu defa 13 Ekim 1903'te Sibelius'un Mi minör 1. Senfoni'sini Londra'ya tanıttı; timpaninin Si pedalı üzerindeki derinden gelen titreşimleri eşliğinde

"Ebediyet yolunda yürüyen" Sibelius'un imzası (Emre Aracı koleksiyonu)

Fred Runeberg

Eski bir kartpostalda British Museum, Londra

Sibelius ile yakın bir dostluk kuran Rosa Newmarch

hüzünlü ve yalnız bir klarnet solosuyla başlayan ve bir anda coşkuyla tremolo yaylıları kucaklayan o lirik ve yalın senfoniyi. Ardından, 2 Mart 1905'te Hans Richter idaresindeki Hallé Orkestrası Manchester'da bestecinin "ruhumun itirafları" olarak tanımladığı Re majör 2. Senfoni'nin İngiltere prömiyerini gerçekleştirdi.

Bu ilk temasların ardından Sibelius'un İngiltere'ye adım atma zamanı artık çoktan gelmişti ve 1905'teki bu ilk ziyaretin gerçekleşmesinde Henry Wood kadar FitzOmar olarak da bilinen Edward Fitzgerald'ın kaleminden çıkma Ömer Hayyam'ın *Rubaiyat*'ının İngilizce tercümesini kullanarak *Omar Khayyam* adlı üç bölümlü bir koral epik besteleyen ve bugün adı gibi eseri de tarihe karışmış olan Granville Bantock (1868-1946) da büyük rol oynadı. Nitekim bu dostluğun bir sonucu olacak ki Sibelius 3. Senfonisi'ni *Omar Khayyam*'ın bestecisi İskoç asıllı Bantock'a ithaf etti. Bantock, Sibelius'u 2 Aralık 1905'te 1. Senfoni ve *Finlandiya*'yı idare etmek üzere Liverpool'a davet etmişti. Sibelius'un eşi Aino'ya yazmış olduğu bir mektuba bakılırsa Liverpool'daki bu konser büyük bir başarıya ulaşmıştı. Bantock bu seyahatte Sibelius'u sadece genel anlamda İngiliz müzikseverlere tanıtmakla kalmamış, aralarında uzun bir dostluğun başlayacağı Rosa Newmarch ile de bizzat tanıştırmıştı. İşte "Judd Books" Kitabevi'nde elime aldığım Sibelius-Newmarch mektuplarında yaşamaya devam eden bu kıymetli dostluğun temelleri o zaman atılmıştı (Bu arada tam da bu satırları yazarken postacım kapımdan bir zarf attı ve içinden önsözünü Granville Bantock'un yazdığı Rosa Newmarch'ın 1944 tarihli Goodwin & Tabb, Ltd., Londra baskısı *Jean Sibelius - A Short Story of a Long Friendship* [Uzun bir Dostluğun Kısa Hikayesi] kitabı çıktı).

Omar Khayyam'ın bestecisi ve Sibelius'u İngiltere'ye davet eden Sir Granville Bantock

Sibelius ile Newmarch arasında 1906'dan 1939'a kadar bu kitapta tespit edilebildiği kadarıyla toplam 130 civarında mektup, telgraf ve not gidip gelmiş. Newmarch'ın 90 mektubunun uzunluğu 30.000 kelimeyi bulurken, Sibelius'un 40 mektubunun toplamda 4.500 kelimeyi geçmiyor oluşu Finlandiyalı bestecinin mektup yazma sanatında, senfonik dehasına kıyasla, pek de verimli olmadığını bizlere gösteriyor. Zaten Newmarch bestecinin vefatından sonra hiç kimsenin onun mektuplarını büyük ciltler halinde kataloglamak gibi bir yükün altına girmesinin gerekmeyeceği konusunda kendi aralarında da zaman zaman şakalaştıklarını dile getirmekten geri kalmıyor. Yine de Sibelius'un mektupları bize hayatından önemli kesitlere tanıklık etmemiz konusunda önemli bir ışık tutuyor. Besteci 13 Şubat 1909'da Queen's Hall'da *En Saga* ve *Finlandiya*'yı idare etmek üzere tekrar Londra'ya geldiğinde konser sonrası Aino'ya şöyle yazmış: *"Hepsi bitti. Herşey çok güzel geçti. Konser öğleden sonra 3'teydi ve hafif çizgili pantolon üzerine frak giymem gerekti. Şu anda bunlar moda; geçen sonbaharda koyu çizgilisi modaydı! Herkes beni tebrik etti. Saga'dan sonra podyuma yedi defa çağrıldığım ve Finlandiya'dan sonra daha pek çok defa. Orkestranın tamamı mükemmel. Sahneye çıktığım zaman hepsi ayağa kalktılar ki bana bugüne kadar bahşedilen en büyük şeref! Biletlerin tamamı satılmıştı. Yarın Rosa Newmarch'a öğlen yemeğine*

Sibelius'un da kaldığı Londra'daki Langham Oteli

Sibelius da Londra'ya vardığı ilk günün öğledensonrasında Oxford Street yakınlarından kulağına çalınan bir bando sesini duymuş ve bandonun *Valse Triste*'i çaldığını farkedince İngiltere'de işittiği ilk müzik parçasının kendi bestesi olduğuna inanamamıştı.

gidiyorum ve ertesi günü de [Henry] Wood'a. 16'sında benim şerefime bir gece düzenleniyor ve Bantock da orada olacak. Onun artık önemli bir görevi var. O üniversite profesörü. Herkes bir göreve getiriliyor; sadece ben kendi ruh halim ve rüyalarım içerisinde yaşayarak beste yapıyorum. Orkestra idare ederken hiç olmazsa bu defa ayık olmak o kadar hoştu ki. Bütün endişelerim bitti. İnsanlar çok iyi idare ettiğimi söylediler. Saga buradaki bazı hayranlarımın gözlerini dahi yaşarttı. Çalışmak üzere burada kalmayı düşünüyorum. Bu Londra muhteşem bir şey. Şehri biraz dolaştım, British Museum, vesaire yerler" (Erik Tawaststjerna, *Sibelius*, II. cilt, Faber and Faber, 1986, s. 105).

British Museum'da geçirdiğim öğleden sonranın ardından eve dönüp de "ebediyet yolunda yürüyen" Sibelius'un mektubunda bu son cümleyi okumak, hele bu satırları kaleme alırken, artık beni hiç mi hiç şaşırtmıyor. Sibelius 1909'daki Londra seyahatinde, Queen's Hall'un hemen karşısında bulunan Oxford Circus'un az ilerisindeki Langham Oteli'ne yerleşmişti. II. Dünya Savaşı sonrasında bir süre BBC tarafından da kullanılan ve 1980'lerde, yerine modern bir bina inşa edilmek üzere, yıkılma tehlikesi geçiren Langham ne mutlu ki bugün de aynı işleviyle, otel olarak, yerli yerinde duruyor. Ancak maalesef Queen's Hall için aynı sözleri söylemek mümkün değil; 10 Mayıs 1941 günü Malcolm Sargent idaresinde Elgar'ın *Dream of Gerontius*'unun seslendirildiği bir öğleden sonra konserinin ardından, akşam saatlerinde Luftwaffe'nin attığı bir yangın bombasının çatısına isabet etmesi sonucunda ve o gece Londra İtfaiyesi'nin bombardımanda çıkan başka yangınlara müdahale etmesinden ötürü yaşanan gecikmeden dolayı böylesine tarihi ve anılarla dolu, 3000 kişilik dev konser salonu göz göre göre yanarak kül olup gitmişti. Sibelius'un piyanist ve orkestra şefi Ferruccio Busoni ile 1921'de Queen's Hall'un önünde birlikte göründükleri soluk renkli bir fotoğraf karesi işte Londra'nın bu ikonik binasından geriye kalan hatıralardan sadece bir tanesi.

İnsan bu gibi anlarda *Valse Triste*'i duyar gibi oluyor. Gerçi Sibelius da Londra'ya vardığı ilk günün öğleden sonrasında Oxford Street yakınlarından kulağına çalınan bir bando sesini duymuş ve bandonun *Valse Triste*'i çaldığını fark edince İngiltere'de işittiği ilk müzik parçasının kendi bestesi olduğuna inanamamıştı. Öyleyse British Museum'dan çıkıp Oxford Street'in de ötesine geçerek, Kensington'a doğru Sibelius'un izini Londra'da biraz sürmek gerekirdi. Besteci 1909 Şubat'ında Londra'da kalışını uzatmaya karar verince Langham Oteli'nden ayrılmak üzere Londra'nın

II. Dünya Savaşı'nda yok olan Londra'nın Queen's Hall Konser Salonu

Busoni ve Sibelius 1921'de Queen's Hall'un önünde

Léonard Misonne'un objektifinden Londra

Londra'daki Pagani Lokantası

Sibelius'un 1909'da Londra'da kaldığı ev: 15 Gloucester Walk

Altta: 15 Gloucester Walk'taki evin cephesinde Jean Sibelius anı plaketi

sakin bir semtinde makul kiralı bir oda aramaya başladı ve bu arayışında yardımına Rosa Newmarch koştu. 15 Şubat 1909 tarihli mektubunda Newmarch, Sibelius'a Kensington ve Campden Hill civarında, sessiz ve sakin bir sokakta bir evde iki oda bulduğunu müjdeliyordu. Üstelik 15 Gloucester Walk adresindeki bu ev Newmarch'ın oturduğu 52 Campden Hill Square'e de çok yakındı. Bugün o sokak ve bitişik nizamda yan yana duran o sıra sıra şirin evler, tipik bir Londra mahallesi olarak aynı sükunet içerisinde hâlâ ayakta durmaya devam ediyor ve Sibelius'un kaldığı evin birinci kat penceresinin hemen altındaki mavi bir plaket büyük bestecinin de bir zamanlar bu sokağın sakini olmuş olduğunu gelen geçene duyuruyor. Belki kimileri bunu fark etmiyor, ya da kimileri tanımadıkları bu isim karşısında başlarını çevirip geçip gidiyorlar, ama kimileri de belki o anda 1. Senfoni'deki yalın klarinet solosunu içlerinde duymaya başlıyorlar.

Gerçi Sibelius'un bu evde geçirdiği günler o kadar da sükunetli olmamış. Newmarch'ın aktardığına göre evin diğer odalarında, aralarında ev sahibinin de bulunduğu ve Sibelius'un *Macbeth*'ten esinlenerek kendilerinden "üç cadı" olarak bahsettiği üç yaşlı hanım da kalmaktaymış. Sessizlik konusunda bestecinin aşırı titiz olmasından ötürü Newmarch'ın evde piyano bulunmadığına dair hanımlardan teminat almış olmasına rağmen o sırada *Voces Intimae* yaylı çalgılar dörtlüsü üzerinde çalışan Sibelius bir gün berbat bir piyanoda berbat bir şekilde çalınan *Ayışığı Sonatı*'nı odasından duyarak büyük paniğe kapılmış ve evi derhal terk etmeye karar vermiş. Ancak sonradan yaşlı hanımlardan birinin evde bir müzisyen olduğunu duyunca küçük bir salon piyanosunda besteciye kendi hünerini göstermek istediği ortaya çıkmış. Artık *Ayışığı Sonatı*'nın etkisi midir bilinmez, Sibelius bu hadiseden kısa bir süre sonra Gloucester Walk'tan ayrılarak 15 Gordon Place adresine taşınmış. Bugün bahçesinde üstü örtülü bir motosikletin durduğu, ikinci kat penceresinde bir İtalyan bayrağının gözüme çarptığı ve içinde kim bilir kimlerin oturduğu Gloucester Walk'taki o tipik Londra evine bakarken, insan hem dünyanın zaman içerisinde ne kadar çabuk değiştiğini, hem de herkesten kopuk bir halde anıtlaştırdığımız bestecilerin de yerine göre ne kadar mütevazı hayatlar yaşamış olduklarını çok iyi fark edebiliyor.

Mektupları karıştırmaya devam ediyorum; Rosa Newmarch'ın 23 Şubat 1909 tarihli mektubunda Sibelius'u Campden Hill Square'deki evine davet ettiğini okurken "eğer sis artarsa akşam sakın gelme" uyarısını görmek beni bir anda Sherlock Holmes'un sokaklarında yürüdüğü Londra'ya götürüveriyor; ya da Sibelius'un çağdaşı, Belçikalı fotoğrafçı Léonard Misonne'un (1870-1943) sisli tablolara dönüştürdüğü siyah beyaz Londra fotoğraflarına. *"Eminim ki hiç ihtiyacın yok, ama işte sana bir büyükanne nasihati daha! Yaşamaya ve kendi üslubunda kaleme aldığın 'kahraman' senfonini [4. Senfoni] yazmaya devam edeceksin. Bu senfoninin hepimizin kalbinde büyük bir yeri var. Yarın gelip öğlen yarım gibi seni alacağım ve beraber önce Pagani'ye gideceğiz ve sonra da konsere"* diye yazmış Newmarch, 26 Şubat 1909 tarihli bir başka mektubunda da Sibelius'a. Bestecinin sık sık girip çıktığı inişli çıkışlı ruh hallerinde İngiliz dostunun ona her zaman manevi anlamda destek verdiği de bu mektuplardan açıkça anlaşılıyor. Zaten Sibelius, Aino'ya yazdığı bir mektubunda Rosa Newmarch için *"olayları görüp tartmakta garip bir gücü ve kabiliyeti var. Sanatıma gerçekten de çok büyük bir katkı sağlıyor"* demiş. Ama belki de Sibelius'un Newmarch için söylediği ve Lewis Stevens'ın Rosa Newmarch biyografisine de başlık olan "une femme inoubliable" (unutulmaz bir hanımefendi) tanımı Newmarch'ın Sibelius'un hayatındaki önemini anlamamız açısından en önemli ipucunu veriyor (Lewis Stevens, *An Unforgettable Woman - The Life and Times of Rosa Newmarch,* Matador, 2011).

Sanat ve müzik dünyasından insanların uğrak noktası, bir zamanlar Great Portland Street'in romantik ve bohem lokantası Pagani Lokantası bugün ne yazık ki yerinde değil; II. Dünya Savaşı'nda burası da Queen's

Rosa Newmarch'ın 52 Campden Hill Square'de oturduğu ev

Campden Hill Square'deki bahçe

Emre Aracı

Ömrü boyunca "Finlandiya ormanlarının ya da büyük şehirlerin yalnızlığını" aramış olan Jean Sibelius

Fred Runeberg

Emre Aracı tavsiye ediyor:

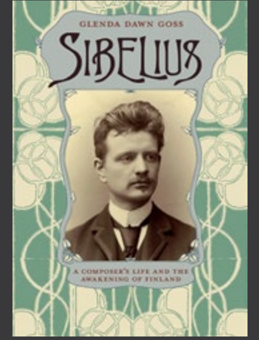
Dinleyin

The Sibelius Edition, Vol. 12: The Symphonies, Lahti Senfoni Orkestrası / Osmo Vanska (şef), Jaakko Kuusisto (şef)

Okuyun

Glenda Dawn Goss, *Sibelius: A Composer's Life and the Awakening of Finland,* University of Chicago Press, 2009 (İngilizce)

Hall gibi bombardımandan nasibini alarak ağır hasar görmüş ve bir süre sonra da kapanmış. 5000 imza arasında Mascagni'nin duvarına birkaç ölçü nota yazdığı ve bugün bu duvar panelinin Londra Müzesi'nde saklandığı "art nouveau" cephesiyle Pagani Restaurant'ın kapısından kimler girip çıkmamış ki: Oscar Wilde, Sarah Bernhardt, Giacomo Puccini, Paolo Tosti, Ignacy Jan Paderewski ve Proust'un Elstir karakterine model olarak seçtiği Amerikalı ressam James Abbott McNeill Whistler.

27 Şubat 1909 Cumartesi günü o kapıdan Sibelius ve Newmarch da içeri girdiler ve sonrasında da Queen's Hall'da konsere gittiler. O akşam Queen's Hall'da orkestrayı Claude Debussy idare ediyordu; programda ise Debussy'nin İngiltere prömiyeri yapılan *Nocturnes* ve *Prélude à l'après-midi d'un faune* vardı. Birkaç gün sonra iki besteci öğlen yemeğinde buluştular. Sibelius bu buluşma sonrasında hatıra defterine "enteresan" ve "iltifatlar" yazmakla yetindi. Londra'daki bu kalışında Sibelius, Elgar'ın 1. Senfoni'siyle Bantock'un *Omar Khayyam*'ını da dinledi ve sonradan Paris'teki Schola Cantorum'da Ahmed Adnan Saygun'un hocası olacak olan Vincent d'Indy ile de tanıştı. Sibelius Londra'da duyduğu eserleri Aino'ya yazdığı 5 Mart 1909 tarihli mektubunda özetlerken *"Bütün duyduklarım, takip ettiğim ve takip etmek zorunda olduğum yol konusundaki kişisel düşüncemi teyit etmemi sağladı"* diyecekti. İki sene sonra Newmarch'a Berlin dönüşü yazdığı 1 Ocak 1911 tarihli mektubunda ise *"Her zaman olduğu gibi modern akımlara karşı içimde önüne geçilmez bir antipati var. Bundan dolayıdır ki ortaya yalnızlık hissi çıktı"* diye yazdı. Ve aynı yıl Paris'ten ise *"Burada yalnızlık var! Bana ya Finlandiya ormanlarının ya da büyük şehirlerin yalnızlığını ver"* diye yazacaktı, sanatsal ve ruhsal yalnızlığın ne olduğunu çok iyi bilen Sibelius.

Bu satırları Newmarch'ın kısa Sibelius biyografisinde okurken, bestecinin sıklıkla İngiliz müzik yazarını ziyaret ettiği 52 Campden Hill Square'deki evine yalnız başıma gidip orayı görmem gerektiğini düşündüm her nedense; sanki okuduklarımı mekânlarla birleştirince, gözümün önünde canlanacak olan o tabloya adım atabileceğime inanıyordum belki de. Orta meydanındaki ortak büyük bahçesiyle, bir zamanlar gazla aydınlanan yeşil renkli eski sokak fenerlerinin dahi yerli yerinde durduğu Rosa Newmarch'ın oturduğu Holland Park semtindeki bu mahalle ve belli ki hiç değişmemiş o beyaz sütunlu giriş kapısından Sibelius'un da girip çıktığı o ev aynen karşıma çıktı. Birkaç bina ötesinde ise, 23 numarada, Osmanlı parlamentosunda Bağdat milletvekili olan Sasun Efendi'nin akrabası, *Idyll* şiirini pek çok defalar okuduğum şair ve yazar Siegfried Sassoon oturmuştu. Hayat devam ediyor, henüz yeni açmaya başlayan ağaçlar arasında çocuklar oynuyordu. Az öncesinde Spitalfields Pazarı'ndan satın aldığım ve sıkı sıkı sarılarak kolumun altında geldiğim zedeli bir tabloyu tasvir edercesine Rosa Newmarch bu bahçe için 19 Mayıs 1909 tarihli bir mektubunda Sibelius'a şöyle yazmıştı: *"Campden Hill'deki bahçelerimizi görmeni isterdim. Yeşillik o kadar taze ki ve leylaklar birbirinden narin renkleriyle gururlu bir süvari alayının miğferlerindeki tüyler gibi rüzgarda uçuşuyorlar. Ve bir de Floransa kokuları saçan kıpkırmızı zambaklarımız ve ayrıca altın buklelerini yavaş yavaş dökmeye başlayan sarısalkımlarımız var - emin olabilirsin ki büyüleyici bir manzara".*

Henüz Mart ıssızlığında o bahçeye Newmarch'ın mektubunun bahar filtresinden bakarken, buraya tekrar bir Mayıs ayında gelmeyi ve sadece mahalle sakinlerine açık olan o özel bahçenin 1826'dan beri yerinde duran siyah demir parmaklıklarının, belki de ötesinden, Newmarch'ın en sevdiği Sibelius senfonisi olan 1. Senfoni'yi dinleyerek bakmayı hayal ediyorum. Cecil Court'taki o vitrinde gördüğüm ve artık çalışma masamın duvarında asılı olan Sibelius'un "ebediyet yolunu" müjdeleyen el yazısına bakarken makalemi, Granville Bantock'un Newmarch'ın *Sibelius* biyografisinin önsözünü noktaladığı, İngiliz şair Robert Browning'in şu mısralarıyla bitirmek istiyorum: *"I looked beyond the world for truth and beauty / Sought - found - and did my duty"* (Doğruyu ve güzelliği görmek için dünyanın ötesine baktım / Aradım - buldum - ve görevimi yaptım). Her ne kadar yalın ve yalnız da olsa Sibelius, müziği ve hayatıyla bizi böylesine bir manzarayla baş başa bırakıyor...

Emre Aracı'nın *Andante*'deki geçmiş yazılarının tamamına ***www.emrearaci.weebly.com*** *adresinden ulaşabilirsiniz.*